

१३९
५

अथ

१३९
५

“नीलसरस्वतीमन्त्रः।”

कृताः -

१. Neelasaraswati Mantra

विषयः -

(मन्त्रः)

+

139

5

✓

पुष्करिणीतंत्रः -
गीत सरस्वती मंत्राः

+

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ अथ नीलसरस्वतीमंत्राः ॥ फल्का
रणीतंत्रे ॥ ॥ तस्योद्धारविधिं वक्ष्ये शृणु सर्वज्ञकारणम् ॥

प्रथमं सपरंदत्वा च चतुर्थस्वरभूषितम् ॥ १ ॥ रेफासूतं स्फुरद्दीप्ति
मिंदुबिंदुसमन्वितं ॥ त्रंकारं च ततो दद्याच्चतुर्थेनैव भूषित
म् ॥ २ ॥ दीर्घीकारसमायुक्तं हंकारं योजयेत्ततः फट्कारं च ततो द
द्यात्संक्षर्णसिद्धिमंत्रकं ॥ ३ ॥ प्रथममिति सपरं हंकारः ॥ चतुर्थ
स्वरईकारः ॥ इंदुश्चंद्रः ॥ बिंदुरनुस्वारः ॥ तेन क्रीमिति बीजं
त्रंकारमिति चतुर्थवर्गप्रथमाक्षरम् ॥ रेफानुस्वारयुक्तमि

त्यर्थः च उर्थेन दीर्घाकारेणेत्यर्थः ॥ तेन त्रीमिति बीजं दीर्घ
ति० अघीशायुक्तं हंकारमित्यर्थः ॥ तेन कीं त्रीं ह्युमिति नील
सारस्वतीमंत्रः ॥ स एव फं तो एकजयामंत्रः ॥ स एव तारादिफ
टंतस्तारामंत्रः ॥ अत एवोक्तं ॥ अक्षरोसौ महामंत्रः फट्का
रांतो हृदि स्थितः ॥ पंचरश्मिसमायुक्तोऽप्यज्ञानंधनदाहकः ॥ इ
ति अक्षरमुपक्रम्य फट्काद्यभिधानेन मंत्रजेदनात् ॥ फं तो
प्यज्ञाननाराकः पंचरश्मिसमायुक्तोऽपीत्यर्थः ॥ पंचरश्मि

प्रणवः॥ उक्तं च श्री क्रमे तंत्र चक्षुः मणौ॥ क्रियान वं वधूश
२ दृः यथागः ऊरुते प्रियं॥ तथैवेयं महा विद्या न कदा कलगे
चरा॥ अस्त्रांतेयं महा विद्या जय पुंगव धीरिणी॥ वेदादिमु
ख्युक्ता च तारा विभव तारिणी॥ क्रिया लज्जया तेन क्लीवी
जयुक्ता वधूश दृ॥ स्त्री बीज मित्यर्थः यथागः ऊरुते यथा क्रो
धं व्यनक्ति॥ तेन हूं बीज मिति मंत्रोच्चार माह॥ एवं बीज सक्ता
रोपित भ्येतेषा पिव धू रौं श दृ पदमेक देश परं मंत्रांतर मेत

दा॥ तडुक्तं सूक्तसकारहीनं बीजमुत्का० वसिष्ठेनास्य मुनिना
शापो दत्तः सदा रूपः॥ ततः प्रवृत्तिविद्येयं फलदात्री न कस्यचि
त्॥ शक्तिबीजत्रयांतस्य बीजोपरि नियोजितं॥ ततः प्रवृत्तिविद्ये
यं वधूरिव यशस्विनी॥ श्रीबीजाद्याय देवी तदा श्रीः सर्वतो
मुखी॥ वाग्नवाद्या महावाक्यस्वरूपा सर्ववाङ्मयी॥ लज्जा बीजं
वधू बीजं कर्च बीजं तप्याहि फट्॥ एवं पंचाक्षरी विद्या पंच
भूतप्रकाशिनी॥ तंत्रांतरे॥ लज्जायां युग्मं वधू बीजं ततो दी

३
घीतनुष्ठदं॥ सारस्वतोपरोमंत्रः संप्रोक्तश्च उरुहरः तदंते फट्
— — कारोमनुः पंचाक्षरो भवेत्॥ लज्जां वधूवीजं स्त्री त
दा च क्त्वात्॥ तेन श्रीं श्रीं स्त्रीं ह्रमिति मंत्रः॥ फट् तः पंचाक्षरः
तथा ताराशक्तिवधूवीजामंते दीर्घीतनुष्ठदं॥ अस्रमग्नि
वधूरंतेमनुः सप्ताक्षरो भवेत्॥ मंत्रास्त्रेषु संप्रोक्तस्तथा
दीर्घेण वर्मण॥ पुटितं च वधूवीजमपरोसौ गुणाक्षरः
॥ तारेति तारप्रणवः शक्तिः श्रीं वधूवीजं स्त्री अग्निवधूः

३

स्वाहा॥ तेन उं श्रीं श्रीं हूं फट् स्वाहा इति मंत्रः॥ मस्य सूक्ते॥ ता
रं पद्मे युगं पञ्चान्महापद्मे समीरयेत्॥ पद्मावती ततो माये द्वि
वः सप्तदशाक्षरी॥ बीजमंत्राः सतंत्राः स्फुटारण्यः सर्वसि
द्धिदाः॥ उं पद्मे पद्मे महापद्मे पद्मावती हूं हूं स्वाहेति सप्तद
शाक्षरो मंत्रः॥ तथा विद्यांतरं प्रवक्ष्यामि शृणुष्व वहितान
घे॥ वाग्भवं ऊं देवी च तारकं वाग्भवंतथा॥ ह्रस्वेखाच्चा
स्त्रमंत्रेण वक्ति जायावधिर्मनुः॥ अष्टाक्षरो यमाख्यातो

वेदमात्रमुत्तमः॥ पंचांगान्यस्य मंत्रस्य पंचबीजैः प्रकल्पये
४ त्॥ प्रस्रं शेषाक्षरैर्न स्युः कृतं कृत्योत्तमेन नरः॥ ध्यानसुजा
दिकं सर्वं पूर्ववत्तसमाचरेत्॥ ऊलदेवीं भुक्ते शी॥ तारमोका
रः॥ तस्या शिवबीजं महेशानि शक्तिबीजं ततः परं॥ बिंदुस
र्गसमायुक्तं वेदाद्यंतदधः क्रमात्॥ मायात्रीवर्मबीजेन हं
सबीजमुदीरितम्॥ एषा चष्टाक्षरी हंसतारा स्नेहात्तवोदिता ४
॥ बिंदुसर्गेति० शिवशक्त्याः क्रमेणान्वेति० तेन सैहं इति स्व

ॐ पं॥ तथा पंचाक्षरी च या विद्या हंसाद्यर्णपरा भवेत्॥ अन
योर्जपं स्रजादि पंचाक्षर वदाचरेत्॥ तथा लिखेत्स्वं कूर्चं सं
युक्तं रौद्रं त्रैगुण्यमेव च॥ विष्णुपत्नी महेशानी स्वरात्क्या बीज
मेव च॥ महासिद्धिकरी विद्या सर्वपंचार्णव क्रवेत्॥ खं हारः का४
रौद्रं क्रौं॥ त्रैगुण्यमोंकारः॥ विष्णुपत्नी श्री॥ महेशानीं श्री॥ स्व
शक्तिस्त्री॥ एवमष्टाष्टरो मंत्रः॥ तथा॥ प्रणवं सर्वमुद्धृत्य ह
स्तैः स्वाबीजमुद्धरेत्॥ गगनं शिवसंयुक्तं बिंदुना दद्विभूषितं॥

रुच्यं बीजं हृदयं तारस्यैव समुद्धरेत् ॥ दुस्तरता रिणी तारयता
 रयेति ततो वदेत् ॥ तारमुग्रं वद्विजया मंत्रोयं सुरपादपः
 ॥ उग्रं क्रौं ॥ चतुर्ध्वं जपेनास्याः सिद्धयोष्टौ भवंति हि ॥ ध्या
 नसुखादिकं सर्वं भवेत्पंचाक्षरक्रमात् ॥ तथा प्रणवं पूर्वमु
 दृत्य तारे च तदनंतरं ॥ ज्यापुदुक्तौ तारे स्यात्ततः स्वाहति की
 र्त्तयेत् ॥ सर्वसिद्धिकरः प्रोक्तो मंत्रोयं स्याद्दशाक्षरः श्यामव
 र्णो त्रिनयनो द्विभुजो वरपंकजौ ॥ दधानो वज्ररूपाणि

भिः स्मरं शक्ति निराहतां ॥ रत्न पादुक यो न्यस्त पादं बुजयु
गां स्मरेत् ॥ वर्ण लक्ष्म जपे दिद्यां नियमेन वशीनरः ॥ दशांशं जु
हुयान्मंत्रि घृताक्तेरक्त पुष्पकैः ॥ इति सिद्धा महाविद्या दद्यात्स
र्वमनोरथान् ॥ ~~फल्काणां~~ कैलाश शिखरा सीनं चंद्रवं मवि
राजितं ॥ वक्षःस्थले समासीना अष्ट छत्तं तं नगात्मजा ॥ १ ॥
कप्यमीशान सर्वशम भवते तपोधनाः ॥ कां विद्यां प्राप्य क
वयोः भारतादीन् प्रचक्रिरे ॥ ३ ॥ श्रुत्वा नगात्मजा वाक्यं वि

हस्यपरमेश्वरः॥ प्राहप्रियां परिष्वज्य साधकसाध्विसिद्धजयन्
॥३॥ शृणु साध्वी महाविद्यामज्ञानेन धननाशिनी॥ यामवाप्यमहा
त्माने धर्मकामार्थमुक्तिमु॥४॥ नासाध्यं मे निरेकिं चित्कवयः श्रु
द्वबुद्धयः॥ वैरिसदसिपावाचः स्तंभिनी प्रतिवादिनः॥५॥ विद्या
हानिकरी वैरिविदुषां बलिदानतः॥ हास्यापया सदस्यानामश्रु
दमपि जल्पयेत्॥६॥ प्रतिवादिनो वचः स्तंभिनीतिबंधः॥ ज
ल्पयेत्प्रतिवादिनमिति शेषः॥ तथा॥ वादिनं वाप्यराजानं मं

१३५/६

मंत्रिणं वशमानयेत् ॥ मंत्रस्य ज्ञानमात्रेण जपा सर्वज्ञतां नयेत् ॥
एवं स्तंभनादिसकलकर्मसु मंत्रिणोधिकार इति भावः ॥ जिह्वायां न्य
सनादेव मूकोपि सुकविर्भवेत् ॥ अद्याहतामतिः शास्त्रे विजया
वाक्येतेरपि ॥ १ ॥ तप्या ॥ मधुना दित्तिना दर्वोदने कजिह्वा सुवि
न्यसेदमुं मंत्री ॥ यदि पवति पंक्तिः सो नो चेन्नो मूर्खतां याति ॥ २ ॥
अप्यध्वानवशेन तारास्वरूपमाह ॥ प्रत्यालीढपदापितंघ्रि
रावहद्वोराहसारावा ॥ खड्गेदीवरकर्टखर्परभ्रजाहंकार

बीजोऽङ्गवा॥ खर्वीनीलविशालपिंगलजटाजूटोऽग्रनीर्गैयुता॥
७ जाम्यंन्यस्यकपालकेत्रिजगतांहंत्फग्रतारास्वयम्॥१॥ प्रत्यालीढ
ति०=अग्रपश्चात्कृतसव्यापसव्यचरणद्वयेत्यर्थः॥=अर्पितेति
शवहृदये० अर्पितोदक्षएचरणपरः॥ शवपादद्वयोपरियया
तादृशीत्यर्थे इति प्राञ्चः॥ वस्ततो हृद्येवचरणद्वये इति न्या
सः॥ अन्यत्र बोधकाभावात् एतेन शवासनत्वमुक्तं॥ घोर
एभीमादृष्टसेनारवः शशोयस्यास्तथेत्यर्थः॥ खड्गेति दक्ष

एहस्तद्वये ऊर्ध्वः क्रमेण खड्गं कर्ट्टं च वामद्वये तेनैव क
मेण खर्परमिंदीवरंच यस्य स्तथेत्यर्थः हंकारेति हंकारवी
जजाता कर्ट्टका तदुपरि जातेत्यर्थः शृङ्गदेववाजातेत्यर्थः
॥ खर्वेति ॥ खर्वीशस्त्वा० नीलाश्यामा विशालपिंगलजद्यत
स्याज्जटः समूहस्तेत्यर्थः ॥ यद्वा ॥ खर्वेति पृथक्कदम् ॥ उग्र
नागैस्तक्षकादिनिरलंकारमखलारज्जुविशेषैर्युता सुगम
मन्यत्र विस्तारश्चापरिहृत् ॥ तथा ॥ महाचीनक्रमो नूतनता

संविभूवनतारिणीम् ॥ तस्माध्वनमहं वेदेषु एष सर्वज्ञकारणं
८ ॥ १॥ महाचीनोदेशविशेषस्तत्रवोद्धानिवसन्मितेयेनाचारेण
तामाराधयंतितेनशीघ्रफलप्रदेतिनवः ॥ तत्रक्रमश्च ॥ सु
जनंमानसंदिव्यमानसंतर्पणादिकम् ॥ सर्वत्रैवशुभःकालो
नाशुभोविद्यतेकचित् ॥ २॥ नविशेषोदिवारात्रौनसंध्या
यौमहानिशि ॥ वस्त्रासनस्थानगेहदेहस्यशीदिकारिणः ८
॥ ३॥ १ शुद्धिर्नचनवेदत्रनिर्विकल्पंमनश्चरेत् ॥ सर्वदास

जयेद्देवीमस्तानः कृतज्ञो जनः ॥४॥ महानिशाशुभौ चोदेशौ वलिं
मंत्रेण दापयेत् ॥ स्त्रीद्वेषो नैव कर्तव्यो विशेषात् पूजनं स्त्रियः
॥५॥ जपस्थाने महाशंखं निवेश्योर्ध्वं जपं चरेत् ॥ स्त्रियंगुणस्थ
शान्यश्च नृपत्र ऊत्राप्यचूफके ॥६॥ न हनतां बूलमन्योश्च न
हृद्व्यानूयया रूचीन् ॥ मांसमस्य दधि दौद्रपयः शाका
दमैश्च वम् ॥७॥ नक्ताद्यशेषद्व्याणि दत्त्वा न हन चरेत्तपम्
॥ दिगादिनियमो नात्र स्थित्यादिनियमो न च ॥८॥ जपेन का

न नियमो नार्चादिषु क्व लिख्यपि ॥ स्वेष्टानियम उक्ते त्रमहमे
ॐ त्रस्य साधने ॥ नाधर्मो जायते नेत किंचिदधर्मः प्रजायते ॥ स्वेष्टा
चारो त्रगतिः प्रचरेद्दुःखमानसः ॥ कृतापीमन्यमानं उ सं उ
ष्टो निजमानसम् ॥ सुगंधिश्चेतलो हित्य ऊरुमे रचयेदलेः
॥ ११ ॥ बिल्वैर्मरुवकाद्यैस्तु उलसीवर्जितैः शुभैरित्यन्यत्र
विस्तरः ॥ म. स. म. ॥ एतसाधननिर्वाण एतन्मंत्रस्य वाचरेत् ॐ
॥ महाभूतगणैः सार्धं तस्य जीवं हराम्यहम् ॥ ११ ॥ तत्र विशेष

माह ॥ एकलिंगेशमसानेवाशून्यागारेचउःपये ॥ तत्रस्थः
साधयेद्योगीविद्यां त्रिनवसाहिणीम् ॥ २ ॥ एकलिंगं पंचकोशां
तरेल्लिंगशून्यम् ॥ तदुक्तं ॥ पंचकोशांतरेयत्रनल्लिंगानरमी
ह्येते ॥ तदेकलिंगमाख्यातंतत्रसिद्धिरनूत्तमा ३ ॥ शमशानेवे
तिमृतकभावे ॥ तदुक्तं ॥ संग्रामपतितं वापि व्यापि दितम
चरुकम् ॥ षण्मासान्निःसृतं प्राप्य चित्तायां वा तदंतिके इति
॥ शून्यागारं देवशून्यं निर्जनं वा गृहं ॥ तदुक्तं ॥ देवागारे दे

१० वश्ये निर्जटे कांते वस्मनि । उज्जटे पर्वते वापि निर्जने वा चतु
ष्पथ इति । अत्र प्राप्ते कर्तव्यमाह ॥ अवाप्य मंत्रं विधिवत्परि
तोष्य तप्या गुरुम् ॥ गोभूहिरण्यवस्त्राद्यैर्यथा विनव विस्तरेः
॥ मृदुकं वल्गुमासीनो ह्यन्येषुकं वलेषु वा ॥ विष्टरेषु समाश्रित्य
साधयेत्सिद्धिमुत्तमाम् ॥ मृदुषण्मासोर्ध्वं दशमा संयाव ऊर्ध्वं च्यु
तम् ॥ जनना नंतरं चूना करणपर्यंतम् चूकम् ॥ कोमलं चूना १०
करणानंतरमुपनयनपर्यंतमित्यर्थः ॥ वीरसाधनां विना तद्

ई निषेधात् तदलाभे विष्टेष्टेरेपि विशेत् ॥ तत्र क्रमः ॥ स्या
नादिशोधनं कृत्वा शिवमुत्तानशिरसंधृत्वा तच्छिरसि वसुप
त्रे देवीसंज्ञं वलिदत्वा भूतशुद्ध्यादिकं कृत्वा ध्यात्वा जपं कुर्या
त् ॥ इदं च लक्ष्मजपादिपुरश्चरणानंतरं काम्यत्वादिति प्रांचः ॥
तथा ॥ भूतशुद्धिं विधाय यविश्वं शून्यं विचिंतयेत् ॥ नित्यं
पं निर्मलं शुद्धमात्मानं देवतामयम् ॥ १ ॥ भूतशुद्धिश्चात्र वक्ष
माणक्रमेण क्रीकारं नाभौ विचिंत्य तद्भूतवन्निनादेहं दग्धं

विचिंत्य त्रींकारं पीतं हृदि संविं त्य तद्भूत वायुना नमोऽस्य
 हंकारं श्वेतं ललाटे ध्यात्वाऽमृतेनास्माच्च देवतारूपं भावये
 दिति क्रमः ॥ अथ ध्यानं ॥ अंतरीक्षे ततो ध्यायेदाकारादुक्तपंकजं ॥
 नूयस्तस्योपरि ध्यायेत्संकारात्पद्मभाजनम् ॥ तस्योपरि
 पुनर्ध्यायेत् हंकारं नीलसन्निभम् ॥ ततो हंकारजां पश्चा
 त्कर्तृकां बीजं नूषिताम् ॥ कर्तृपरिणमिं ध्यायेदात्मानं ता ११
 रिणीमयं ॥ पद्मभाजनम् ॥ किंजल्कं ॥ बीजं हंकारम् ॥ तथा

प्रत्यालीढपदांघोरांमुंममात्ताविभूषिताम्॥खर्वीलंबोद
रीतीमांव्याघ्रचर्मावृतांकटौ॥१॥नवयौवनसंपन्नांपंचमुद्रावि
भूषिताम्॥चरुर्मुजांचलज्जिकांमहाभीमांवरप्रदां॥२॥खड्गक
ट्टधरांसव्येवामेमुंमोत्पलान्विताम्॥पिंगोग्रैकजटांध्रयेन्मो
लावहोभ्यभूषिताम्॥३॥बालार्कमंमलाकारनेत्रत्रयविभू
षिताम्॥प्रज्वलत्पिष्टभूमध्यगतांदंष्ट्राकरालिनी॥४॥सारेस
स्मेरवदनांस्त्र्यलकारविभूषिताम्॥विश्वव्यापकतोपांतेः

श्वेतपद्मोपरिसंस्थिताम् ॥ ५ ॥ प्रत्यालीढेति व्याख्या तं चैतत्
१२ पंचमुद्रेति श्वेतास्थिपट्टिका युक्तकपालपंचयुक्तललाटा
मित्यर्थः ॥ मस्य सक्तं ॥ सुमुखं च उरस्त्रं च वृत्तंगो मुखमेव च ॥ यो
निमुद्रेति व्याख्याता मुद्राः पंचप्रकीर्तिताः ॥ इत्युक्तं ॥ अतो
न्येति अविनाशी चंद्रकलाभूषिता मित्यर्थः ॥ यद्वा ॥ जटा
वेष्टनमसोभ्यो वास्तु किस्तद्युतार्थः ॥ देवी गुरुरसोभ्य इति १२
कश्चित् अस्थीति ॥ अस्थामलंकारेण भूषिता मित्यर्थः ॥

स्यलंकावेति क्वचित्पाठः ॥ तप्या ॥ भावना वससंपन्नो न वेद्यो
गीमहाकविः ॥ जमोपियदिमूर्खः स्याद्भावना वशात्तत्परः ॥ ल
भते निमतांवाणी लक्ष्मं न स्यात्जापतः ॥ कल्पयेच्छिरचितेन
पंकितो हं महाकविः ॥ २ ॥ प्रजस्रभावना न्यासा कवे देवि न सं
शयः सुविमलनखपाणिपाददंतो मुदितमनाः परदूषणे
पुमोनी ॥ हरिहरचरणरविंदनको भवति सरस्वती निवा
सः ॥ ३ ॥ एवं च दक्षिणे प्यस्या उपासन विधिरिति भावः ॥ वा

मेनशीघ्रफलदत्वमिति विशेष इत्यन्यदेतत् ॥ तथा मनुर्वि
१३ मृष्यदातव्यो ज्येष्ठस्यापि विनीतताम् पुत्रस्य किमुतान्यस्मै वि
गोत्रास्वपौरुषम् ज्येष्ठस्यापि पुत्रस्य विनयं ज्ञात्वा दातव्यः कि
मुतान्यस्मै स्वपौरुषम् स्वयं शोदयादिति संबन्धः सर्वदा गोप
येदेनं मनुं च गुरुमेव च ॥ तेन वीर्यवती विद्या निर्विर्यी स्यात्प्र
काशतः ॥ १ ॥ उत्पादकं ब्रह्म दात्रोर्गरीयान्मंदतः पिता ॥ तस्मा १३
न्मन्येत स ततं पित्ररप्यधिकं गुरुम् ॥ २ ॥ ब्रह्म दाता उपनेता ॥

तथा उपदेशादंगमंत्रो वलिमंत्रस्तथैव च ॥ ज्ञातव्यो विदु
षा सिद्धिरस्य मंत्रस्य लाभतः ॥ ३ ॥ अंगमंत्रो जलाधिष्ठानादि
मंत्रः ॥ वलिमंत्रो वाच्य ॥ तथा ॥ उपांशुः स्यात्तु गुणः सहस्रो
मानसो जपः अचिरादागता सिद्धिर्माहाशंखस्य सीलया
॥ ४ ॥ माहाशंखो मनुष्यललाटास्थित दन्तावेदे हांतरा स्यापि
ग्राह्यमिति निवधारः ॥ अत्र कुत्रिमातंत्रे ॥ ॥ यस्मिन्मंत्रे यदा
चारंस्तत्र धर्मो पिता दृशः ॥ कृताप्यस्तेन जायंते सर्गं वा

मोक्षमेव च॥ भ्रांतिसिस्तत्र न कर्तव्या सिद्धिस्तानिः प्रजायते॥
१४ विशुद्धचित्तात्रेभवेत्सिद्धिः स्यादपवर्गजा॥ इत्यादिव
ऋषु प्रपंच॥ तथा॥ उपचारविशेषेण राजपत्नीवशं न
येत्॥ राजानं जपमात्रेण बलिना सकलं जंगत्॥ उपचा
रविशेषो जपस्तु जाहोमादिस्तेन राजपत्नीमपि वशं
नयेति किमुतान्यमिति भावः॥ तथा नीलसरस्वत्याः प्र
पंचोपप्रदर्शितः॥ ब्रह्मण्यष्टवमस्मभ्यं यो मेतुभ्यं नगा

मजे॥ नीलसारस्वते मंत्रे कविता विघ्नकारिणी॥ अता
म्याहुतृतीयं न किंचिद्विघ्नकारणम्॥ अकवितेति क
विता भवत्येव॥ अनास्था विघ्नकारणे नेत्यर्थ इति कश्चि
त्॥ अस्तु तस्तृतीयस्तु न किंचिदिति पाठः॥ तेन वाग्म
व प्रेक्ष्य मंत्रे त्कालिक लौकिक कवित्वमालस्यं च द
यमेव विघ्नकारणमित्यर्थः॥ एवमेव प्रांचः विघ्नश्चानि
ष्टं मंत्रसिद्धिप्रतिबंधो वेत्यन्यदेतत्॥ तथा॥ क्षिप्रप्रसा

दजयतां सदा नीलसरस्वती ॥ विशेषतः कलियुगमत्प्रसादा
 त्रभविष्णुति ॥ सिद्धमंत्रो यदा मंत्री ब्राह्मणाय स्यापि सूक्ष्मी ॥
 करंदत्वाद्विशालाशुसोपि श्लोकां करोत्युत्तरा ॥ दिशति श्लो
 कं ऊर्वं स्यादंशं करोतीत्यर्थः ॥ अत्यज्ञानमपि विद्वंसो मा
 नविष्णुंति पंकितम् ॥ काचस्यति मिवाचार्यं पश्य संत्र
 द्वासादृतम् ॥ ३ ॥ पश्येति देवी संबोधनम् ॥ तस्यामंत्रस्य
 ज्ञानमात्रेणानुभावद्वयं भवेत् ॥ तीर्त्वा लिकी चकवि

परैरनविभाविता ॥४॥ यद्यपि पूर्वविधुकारणमित्युक्तं त
थाप्यनुभावद्वयेपि विघ्नकारत्वमविरोधात् ॥ वस्तुतस्त
लौकिकीकविताविघ्नहेतुरितिन किंचिदेतत् ॥ विद्याब्र
ह्माणमित्याह - शेषेवधिस्तेस्मिरहमां ॥ असूयकायमां
माहास्तयास्यां वीर्यवतीराशिबधिनिधिः ॥ तथास्यामि
ति ॥ असूयकायदानमंतरेण वीर्यवतीस्यामित्यर्थः ॥ अ
सूयकेममानुभावेनेति भावः ॥ यमेव उच्यते विद्यानि

यतं ब्रह्मवादिनं॥ तस्मै मां ब्रूहि विप्राय निधिपाया प्रमादि
१६ ने॥ निधिपो धनरक्षकः॥ तथा॥ यत्पुण्यं ह्यत्र शास्त्राभ्युपगमा
स्पृष्टवेदुमे॥ स्वगोत्रपौरुषेणैव नृणां गोत्रं त्रये स धीः॥ विद्यां
देवमवाप्नोति कीर्तिमायुर्धराः स तान्॥ स वा सः श्री सर
स्वत्पौर्यत्रसारस्वतो मनुः॥ अत्र विद्या उग्रतारा एकज
टा च सरस्वत्याः पृथक् फलांतरविधिना हिति प्राञ्चः॥ स १६
र्वत्र सर्वसंबंध इति तत्त्वं॥ सर्वत्र तेष्वेवाभिधानात्क

चिदपि विधि वैषम्यादेरननिधः नात् ॥ अत्र लक्ष्मण
त्मकमेव पुरश्चरणं होमादिसंबंधेनानामावाहितिकश्चि
त् तन्तुसामान्यविधिनिषेधकनावात् ॥ वस्तुतो देवा गा
रे निर्जनेवा लक्ष्मणसमाहितः ॥ नपादृशांशतो होमस्त
दृशांशेन तर्प्य एव ॥ तदृशांशेन भिजे कस्तो ब्राह्मणो
जनमिति मस्य सक्तविरोधात् इत्येवं विस्तरः ॥ ॥ अथा
चारानुगत सप्तज्याक्रमः ॥ ॥ आद्यै जलमधिष्टाय पादयोः

१७

कालनं ३३॥ विराट् ॥ तेषां वक्ष्यते ततो भूमि विरोधनम्
 ॥ १ ॥ विष्णुसन्सारदिवा उक्तं यो देवस्य तिस्रं त्रयं ॥ यंत्रं रूपाय
 धिष्टाय पुष्पं वाक्कायकानसं ॥ २ ॥ तत्र च नामणे ॥ ॥ उं व
 जो देके हं फ्रिति जलमानीयमंत्रवित् ॥ उं क्रीं सविश्रुवां
 ते धर्मगात्रि पदं वदेत् ॥ ३ ॥ सर्वपापा निशमयेत्ततो शेष
 पदं वदेत् ॥ विकल्पानपनय स्वाहा ते तै कपादक्षवने
 उं क्रीं स्वाहा तिस्रं त्रेण ते नै वाचमनं मतं ॥ उं मणिधरिवज्र

१७

लिपदंसर्वपदंततः॥५॥ वरांकरीति हूं हूं फट् स्वाहा शि
खां प्रकल्पयेत् ॥ उं र ह र ह हूं फट् स्वाहेति नृमिशोध
नम् ॥ ६ ॥ उं रारय रारय हूं फट् स्वाहेति विघ्नवारणम् ॥ उं प
वित्रवज्र नृमे हूं फट् स्वाहा नृम्यनिमंत्रणं ॥ ७ ॥ आः सुरे
खे वज्र रेखे हूं फट् स्वाहा च ॥ ८ ॥ मं मलं पूजा ॥
॥ मंत्राधिष्ठानं ॥ ॥ उं र ता निषे के रामय प्रिये प्रिये म
म प्रिये ततः ॥ ९ ॥ हूं फट् स्वाहेति मंत्रेण पुष्पाधिष्ठानमा

१८

चरेत् ॥ इं स्वाहेति चमंत्रेण ततो वाक्कायमानसम् ॥ अधि
ष्टायेत्पुनः प्रज्यते ॥ ॐ आः स्वाहेति निखनं क्वचित्प्रसादक
म् ॥ शिखा मंत्रेव जिह्वा एतत्तद ॥ मोक्षिर दिह्वा एतत्पिपा
वः शिखा बंधनोत्तरं मस्य स्तेदि शेषः ॥ अप्य ॥ अर्धं
दत्वा पुरस्कृत्य तज्जले वीजमुच्चरेत् ॥ गणेश बटुकं
क्षेत्रपालं ते योगिनी ततः ॥ १ ॥ स्रजयित्वा यदेह सत्वा ब्रह्मा १८
एतं परिष्कृत्य ॥ मनसा वस्ते देवं च तारां सर्वेषां संयजे

त॥२॥ इति तप्यार्थप्रकारणम् ॥ ॥ फलम् हृदासूर्यतारेण
दशमं चयेत् ॥ फलं प्रोक्षयेत् च वीजेनाभ्यर्चयेत् सरान्
॥ गंवक्षोयां च वीजानि तान्यक्तानि मोहेश्वरीति ॥ तप्यावि
शोध्यावाचं चित्तं च भूमिं सम्यग्जिज्ञोषयेत् ॥ इति चित्ता
धिष्ठानानंतरं भूमिशोधनमुच्यते ॥ तत्र जज्ञाविशुद्धो
त्तसर्वपापानि चोच्छेदेत् ॥ तत्र सर्वं ते च शेषं ते विकल्प्या
न्यदमुच्छेदेत् ॥ उपनयांते वर्षं संकटं स्वाहा पादशोध

१९

नमिति॥ पादविशोधनमंत्रविशेषउक्तः॥ शिखासंज्ञेपि
वज्रिणीत्यंतेमहाप्रतिरोदे॥ च॥ नमितिमध्येऽधिकमु
क्तम्॥ तथा॥ प्रणवसार्वदिना॥ प्रणवसार्वचंद्रफट्
॥ स्वाहांतमनुमानेनविघ्ना॥ तान्निजैर्देवीः॥ प्रणवंपवि
त्रन्तमंस्यात्तद्रूपं चैवततः पुनः॥ अमेनमन्त्राकुर्या
न्मंत्रन्तम्यमिमंत्रणम्॥ आरौ को ष्वनञ्जरेखेद्रूपं फट् १९
स्वाहाचमंरुलम्॥ इतिमंत्रेषुविशेषउक्तः॥ इत्यलंवि

[illegible]

दुःकृतामृतेन च ॥ तदा तं ह्यवितं ध्यात्वा तत्रात्मानं विचिंतयेत् ॥
२० समस्तपापनिर्मुक्तं निर्मलं देवतामकम् ॥ चिंतयित्वा ततो देवीं
करांगन्यासमाचरेत् ॥ षट्दीर्घाद्यवर्णेन स्रग्गं मृजयेत्ततः
॥ अवाह्यस्या वै पयित्वा दावर्ध्वा नुलेपनं ॥ श्रीमेदेकज
देवज्जपुष्पमित्यभिधीयते ॥ मूलेनः त्रिष्रियां तेन सतो रणा
यजेत्युनः ॥ दत्वा गंधादिकमपि वलिमुक्तं निवेदयेत् ॥ अ
हो भ्यवज्रमाहो उता रिणी मूर्ध्नि स्रजेयेत् ॥ प्रणवाग्निव

धूजायांतं वज्रपुष्पं विनिःक्षिपेत् ॥ ॥ तंत्रचूनामणो ॥
श्रीमदेकजटे चार्धप्रतीछस्वाहयान्वितं ॥ अर्धं हत्वा जवपु
ष्पं दापयेन्मंत्रमुच्चरन् ॥ वज्रपुष्पं प्रतीछेति संबोधनपदा
न्वितम् ॥ ॥ उं-प्रहो-म्य वज्रपुष्पं प्रतीछेति च मस्तके ॥
॥ इति विशेष इति अलं विस्तरः ॥ तथा वैरोचनं शं
खं पांशुं पञ्चाननकं ॥ अमितं रं यजेन्मंत्री द्विद्वैत्री तश्च
तुर्दले ॥ ॥ नामको मा मको चैव पांशुं तारयात् ॥ वज्रा

दिषु च उः कोणे मंत्रैः स्वेः स्वे र्यथा क्रमात् ॥ द्वारसुवीहितः
२१ पद्मांतकं चापि पद्मांतकम् ॥ विद्वांतं संसमभ्यर्च्य सृजयेत्
कारांकम् ॥ नात्फचं नातिनी चंच ध्यात्वा मंत्री जपे मनुं ॥ व
लिंखानमस्तु त्वस्तु देवी विसर्जयेत् ॥ स यो निगो मये
नाष्ट ॥ मितम् ॥ नूपुरं वस्त्रं वज्राद्यं यंत्रमेक
जटात्मकम् ॥ बलिं नृणां दिकं यद्यन्निशयां क्रियते सदा ॥ २१
तत्तदक्षयतां याति तारा देव्या प्रसातः ॥ श्रीमदेकजटवो

त्कावजपुष्पं प्रतीत्य च ॥ तारादिवज्रिजायांतमुदीर्घयजतं
चरेत् ॥ स्योनीति ० केनिकारणं बीजमिति यावत् बीज
प्रापकं ० ॥ अवात्तयोनिस्त्रिकोणमिति केचित् ॥ स्योनी
ति नृस्यपतितमित्यर्थकम् ॥ गोमयविशेषणमित्यक्त
मपदार्थत्वात् ॥ ॥ अथ पदतिद्धिरित्येते ॥ ॥ यथासंनि
वेशं पुष्पादिसंस्थाप्य उवज्जोत्केष्टं कृत्वा जलाधिष्ठा
नं ॥ ॐ ह्रीं सविशुद्धधर्मगात्रिसवपापानिशमयाशेष

विकल्पानपनयस्वाहेतिपादस्ताननम् ॥ क्रींस्वाहेतिधियाचम
 नम् ॥ मणिधरिवज्जिणिशर्ववशंकरीहंफट्स्वाहेतिशिरवावं
 धनम् ॥ उंरत्तरहंफट्स्वाहेतिभूमिशोधनम् ॥ उंनर्वविघ्ना
 नुसारयहंफट्स्वाहेतिविघ्नोसारणम् ॥ उंपवित्रैवज्जन्मे
 हंफट्स्वाहेतिभूम्यभिमंत्रणम् ॥ उंआःसुरेखेवज्जरेखेहं
 फट्स्वाहेतिमंदलज्जितिनिवधारः ॥ उंशतानिषेकेशमय २२
 प्रियेममप्रियेहंफट्स्वाहेतिगुह्यएपधिष्टाय ॥ उंआःहं

स्वाहेतिका यवाक्किंतादिष्टानम् ॥ मृदुमासनमध्यास्यपुर
तोष्टलं सन्तुपुरमष्टवृज्जाद्यंगोमयेन चंदनेन बालिखित
॥ तत्र प्राग्दलेक्षी दक्षिणे त्रीं उत्तरे फंपश्चिमे दूमध्ये क्षं इति
विलिख्य नूतशुद्धिं कुर्यात् ॥ यथा त्रींकारं रक्तं नाभौ ध्यात्वा
तदुद्भूताग्निना देहं दग्धं विचिंत्य त्रींकारं पीतं हृदि विचिं
त्य तदुद्भूतवायुना भस्मोसार्यं क्षंकारं श्वेतं जगदेध्यात्वा
तदुद्भूता मृतवृष्ट्या जगत्स्रुतं विचिंत्यात्मानं व्यपगतं स

मस्तव्यपं ध्यायेत्॥ ततो विश्वव्यापके जले पद्मां तस्या मुक्त
 रूपां देवीं ध्यात्वा तद्रूपमात्मनं चिंतयेत्॥ ततोऽस्य मंत्रस्या
 द्योभ्यऋषिर्बृहतिर्छंद एकजटादेवता विद्यानीष्टसिद्धौ
 विनियोग इति स्मृत्वा शिरो वदनहस्तऋषिछंदो देवता वि
 न्यसेत्॥ ततो क्रां हृदयाय नमः॥ क्रीं शिरो मे स्वाहा॥ कूं शि
 खाये वषट्॥ क्रेंकव चायक्षं॥ क्रौं नेत्रत्रयाय वौषट्॥
 क्राः अस्त्राय फट् इत्यंगुलीक निष्ठामारभ्य तत्पर्यंतं वि

विन्यस्तानेवमं चैत्रहृदयशिरःशिखाकरतलनेत्रपाणि
तलेषु विन्यसेत् ॥ अंगुलीषु कृष्णादिपदेनोद्धेख्य इति प्राञ्चः
ततो यो निमुद्रां बद्ध्वा श्रीमदेकजटे इहागच्छ इति छद्रत्पा
वाह्यमध्यमं कलसंस्थाप्य एषोर्ध्वं उँ एकजटायै नमः इत्यर्घं
दद्यात् ॥ तत उँ श्रीमदेकजटे वज्रपुष्पं प्रतीक्ष्य मूलेन त्रिः
संस्पृज्य तथात्मानमपि स्पृजयेत् ॥ अर्घीदावपि अर्घं प्रती
क्ष्य स्वाहेति देवीमौलौ स्पृजयेत् ॥ उँ वैरोचन वज्रपुष्पं प्र

तीछस्वाहादक्षिणदले०॥ उं=प्रं=असितांगवज्रपुष्पं प्रती
 छस्वाहादेवीपश्चिमदले॥ उं पं पन्ननाभवज्रपुष्पं प्रतीछ
 स्वाहेतिदेवीपूर्वोत्तरदले०॥ उं शंखपांडुरवज्रपुष्पं प्रती
 छस्वाहेतिदेवीपूर्वदले स्रजयेत्॥ अग्निदले उं नां ना
 मके वज्रपुष्पं प्रतीछस्वाहा॥ नैरुते उं मां मामके वज्रपु
 ष्पं प्रतीछस्वाहा॥ वायुदले० उं पां पां हरे वज्रपुष्पं प्रती
 छस्वाहा॥ ईशानदले० उं तारे वज्रपुष्पं प्रतीछस्वाहेति

संस्तुत्य प्राग्द्वारादितः पद्मांतक यमांतक विष्णुंतक नरकांत
तकान्द्रक्ष जयेत् ततो नात्फ च्चं नातिनी चं देवी ध्यात्वा मंत्रं ज
पेत् ततो यथा संभवं वलिंदत्वा नमस्कृत्य विसर्जयेत् ॥ ज
पांते भोजन काले च श्रीमदेक जटे महाधिपतये इमं वलिं
गुक्ता गुक्ता पय पर विद्या मातृ कृष्ण त्रुट् २ सर्व जगद्वशमा
नय क्री स्वाहेति वलिंदयात् ॥ अत्र मंत्रे ता रादिपदे नो
इति कश्चित् ॥ वस्तुत एक जयात्वं सर्वा सामेव ध्याना

द्युक्ते रोधात् देवतात्वं तेन तेन रूपेणोत्पन्न्यदेतत् ॥ अतो
 नमंत्रादावहः समवेतार्थत्वात् एवमेव समाचार इति त
 त्वम् ॥ उक्तं सूक्ते ॥ लीलया वाक्प्रदाचे ॥ ततो नीलसरस्वती
 तारकस्वात्मदाताराभुक्तिमुक्तिप्रदायिनी ॥ उग्रापत्तारिणी
 यस्मादुग्रतारा उकीर्तिता ॥ ताराचैकजटाचैषामहामु
 क्तिकरी सताम् ॥ अभुक्तप्रजपेन्मंत्रं न दोषः कृतभोजने
 ॥ बलिदाने च ह्यजायां नात्र कार्या विचारणात् ॥ नियमा

नियमौ नात्र नालस्यं नीरुतात्र पा॥ स्वेष्टाचारोत्र विहितो
महाचीनक्रमादितिसंदेपः॥ ॥ अथ काम्यानि॥ ॥ पुष्क
रिण्यां जले गाधे जष्टिकाष्टांतमोग्रह॥ दंतेनानीयतूर्णत
कीलकंतेन कारयेत्॥ तेनैवाष्टतात्तेयप्रिनीपत्रमात्रके
॥ लिखेद्वज्रावलीमध्ये मूलमंत्रं त्रिसिद्धिदं॥ ॥ तमोग्र
हचंद्रोपरागो निशीतिकश्चित्॥ कीलकं कर्पमित्यर्थः॥ ते
नैवकीलकेनैववज्रेति अष्टवज्रसंयुक्तं भूपुरमध्यस्थ

२६ र्थः ॥ तत्कुंभे च त्रस्रे उ निक्षिप्य जुहुयादपि ॥ सहस्रं क्षीरं ॥
नीराक्तं यन्मानं लोहितं त्विषम् ॥ ॥ तत्पद्मिनीयत्र लिखि
तमंत्रमित्यर्थः ॥ एवं प्रव्यां तस्य एष पितृ तत्रोक्तानि तत्त
त्फकामोक्षनेदिति भावः ॥ ॥ बलि विधानमाह ॥ ॥
प्रणवं सर्वमुच्चार्य पद्मे पुमंत्रं तथैव च ॥ महापद्मे पदं ब्रूया
त्पद्मावति पदं ततः ॥ माये स्वाहेति मंत्रेण यथा पूर्ववलिं
हरेत् ॥ एवं यः कुरुते कर्मसंस्थादकुरुते कविर्न वेत् ॥ उं प

२६

अपनेमहापनेपत्रावतिहं हं स्वाहेतिमंत्रः॥ यथाह
वेमितियथाचउःपथादावर्धरात्रेनित्यवलिरुक्तः॥
तथाप्रयोगावसरेदद्यादित्यर्थः॥ ॥ नित्यवलिमाह ॥
अर्धरात्रेततो नित्यं वलिंदद्याच्चउःपथे॥ प्रणवं पूर्वमु
च्चार्य हृदयेखां चततः परं॥ एकजटेपदांतेचमहाशंष्ट
मुदीरयेत्॥ यक्षाधिपदमाभाष्य पतयेपदतोपिवा॥ उ
पनीतपदं चोत्कावलिं गृह्णेतिचविधा॥ गृह्णापय

२७

द्विधा चोत्काममसर्वपदात्तत्वं ॥ शान्तिं ऊरुपदं चैव परवि
द्यामनंतरम् ॥ द्विधा कृष्येति च ब्रूयात्तु त्रिष्टिं हीति च
द्विधा ॥ माया स्वाहेति मंत्रो यं वदन्त देवबुद्धि सिद्धिदः
॥ परसैन्यग्रहारिष्ठरोगाय द्विनिवारणः ॥ भोजनकाले
च उं श्रीमहेकजटे महायक्षाधिपतये इमं वलिंगं नमः
गृह्णापय २ संममसर्वशान्तिं ऊरुपरविद्यामा कृष्य तु
टि २ छिं धि २ सर्वजगदशमानयज्ञी स्वाहा इति वलि

क्षी २

२७

दानमंत्रः ॥ अपरोपि नोजनकाले मधुमांसहोत्र
माषात्मकवल्लिदानमंत्रः ॥ उं क्रीं एकजटेस्वरस्वसर्व
पित्राचराक्षसान् ग्रसं समजा मृच्छेदय क्रीं श्रीं फ
ट् ॥ ॥ अथ समद्वलिदानमंत्रः ॥ ॥ उं क्रीं एकजटे
श्मं वल्लिं गन्तुं जरेच्छेदय रत्नं नय रविधंसय र
सर्वग्रहेभ्यो रक्षां कुरु रे ऐं फट् स्वाहा इति निबन्धेषु मं
त्रालिखिताः ॥ तथा ॥ अथ वामधुलाजाभ्यां जिह्वा

२८ यांवाल्क्यस्य उ॥ नामीच्छेदात्पथा पूर्वलिखेद्देमशाला
कया॥ मूलमंत्रं लिखेन्मंत्रीयदोष्टे श्वेतपर्वया॥ वागुच्चा
रणतो वाग्मीवालोद्भुतकविर्नवेत्॥ यथा पूर्वपूर्वलि
खितक्रमेण हेमशाला कयामधला जाभ्यां नामीच्छेदाभ्यं
तरेवाल्क्यजिष्ठायां मंत्रं लिखेत्॥ श्वेतपर्वया तदोष्टे
वालिखेदेवंवाक्योच्चारणमारभ्यद्भुतकविर्नवेदित्य
र्थः॥ ॥ मस्य सूक्ते॥ ॥ पितृभ्रीता लिखेन्मंत्रं मातृभ्या

ताप्यवापुनः॥ पितावाप्यलिखेन्मंत्रं नान्यस्तत्र कदा
चनः॥ ॥ तंत्रे ॥ शतानि जप्तमंत्रेण रोचना तिलकं
नरः॥ कृत्वा पश्यति यं मंत्री तं कुर्यादाशु वदशाम्॥ श्रम
शान्तांगारमादाय निशि मंगलवासेरे॥ कृत्वा स्वस्त्रेण सं
वेष्ट्यं वध्नीया प्रकृतं तं तना॥ शतानि मंत्रितं तच्च प्रक्षिपे
दे रिमंदिरे॥ सप्ताहाभ्यंतरे तेषां मुच्चाटनमिदं न वेत्
अंगारो ज्वलदंगार एव ग्राह्यः स्वयं निर्वप्येति प्राञ्चः

क्लृप्तावस्त्रस्य नीलीरागेण रक्ततातं तूनां येन केनापीति
 शिष्टाचारः ॥ तप्या ॥ नरास्थिनि लिखे मंत्रं क्षीरयुक्तं हरि
 दया ॥ सहस्रं परिजप्या उत निशां परिवासे ॥ निहिष्य
 ते गृहे यस्य मृत्युस्तस्य त्रिमासतः ॥ क्षेत्रे च रास्वहानिः स्या
 अवहानिस्तु रंगमे ॥ जवो वेगः वलहानि रितिकेचित्
 ॥ उक्तद्रव्येण तत्तन्नाम लिखित्वा तत्र कीलितं मंत्रं मा
 रणोच्चाटनादिकरमित्यर्थः ॥ ॥ रक्षा करं यंत्रमाह ॥ ॥

यो नियुग्मं लिखेद्भूये लाह्यारसेन मंत्रं वित् ॥ तन्मध्यसा
ध्यसंयुक्तं मूलमंत्रं लिखेत्ततः ॥ स्वरान् क्रमागतांश्चापि
वर्णान्कादीन् यथा क्रमात् ॥ अष्टवज्रसमायुक्तं यंत्रं
मेतत्प्रयोजयेत् ॥ वेष्टितं पीतवस्त्रेण जंतुनोपरिवेष्टये
त् ॥ बध्नीयात्पदवस्त्रेण शिशूनां कंठं वक्ष्णाम् ॥ स्त्रीणां
वामभुजे वक्ष्मन्पेषां दक्षणे करे ॥ वंध्यानां लज्जे तु पुत्रं
निर्धनो धनवान् न वेत् ॥ इयं रक्षा पुरारक्षा ज्ञानार्थं गीत

३०

मादिभिः ॥ कीर्त्यर्थं पार्थिवैश्चान्यैः संग्रामजयकांक्षिभिः ॥ यो
 नीतिषट्कोणमित्यर्थः ॥ अष्टवज्रेति ॥ एतदन्तरोक्ताद
 षट्कमष्टवज्रेयुक्तं नूपरं च लिखनीयमिति कश्चित् वस्तु
 तो दलादौ प्रमाणं नास्ति प्रयोजयेद् दत्तादाविशेषः ॥
 जउलीक्षा ॥ अन्येषां पुरुषाणामित्यर्थः ॥ उपसंहरति
 ॥ इति निगदितमेतज्ज्ञातमाद्यैर्युक्तं सकलमिदं
 मपूर्वं मंत्रराजस्वरूपम् ॥ यदधिगमवशात् स्यादांछि

३०

ताचेष्टसिद्धिर्दुततरकवितायेर्यत्नमन्यं त्यजेच्च

अप्यस्तुति जयजयतारेदेविनमस्ते प्रभव

तिभवतीयदिरुसमस्ते संसारांबुधितरणेतरणिर्दुत

मनुसरतां सगमासरणिः प्रज्ञापारमितेऽमितचरि

तेप्रणतजनानांदुरितक्षपिते कल्याणंत्वं कुरुमम

नित्यंमानस्तेतेनियतंक्षत्यं करुणामयिचामृतर

ससारेसततंन्यस्यं चेतोरामे लिखनसमीहितमपिमम

३१

सिद्धि नगवतितवनुतिमय्यनवधम् ॥१॥ तारणितारयमा
 मिहपापास्मरणदसक्तसक्तदपिजापात् ॥ विविधमनो
 रथदाभवभावादेकजेदेवंतत्रस्मरणत् ॥२॥ मलिधरिव
 त्रिणिगर्जितसोररक्षरक्षभवभयतोसोरे ॥ भवेदेत्या
 दिनिष्ठदनिमातः स्वाहावल्लिभक्तसायंप्रातः ॥३॥ दधती
 नेत्रत्रितयंरक्तंगुरुमहोभ्यजयाम्बरक्तं ॥ नीलासुतक्तं
 वस्त्रमतिनागारावहृदिदत्तपदाशमितागा ॥४॥ हस्तच

३२

उष्णे नापि विशाले विधृता स्फुट्य लकर्त कपाले ॥ नरमुंडो
ज्वलमाला मुदितेन वयो वनमयवपुषाल लिते ॥ ५ ॥ दध
तीच्या घ्राजिनमपि वसनं कुर्वत्यष्टंघोरं हसनं ॥ दिव्यालं
कृतिनिकराभरणे लंबोदरिस्मरवंदितचरणे ॥ ६ ॥ माने
र्माभैरिति जल्पंती पितृवनभूमावपि विलसंती ॥ वि
लसितमखिलं कुरुममतस्मात्प्रत्यक्षां गत्वा यस्मात्
॥ ७ ॥ सिध्येद्भूमिति वीजस्यांते त्रीमिति श्रीमुत्कमतः शां

ते॥ फट्कारोतं कृत्वा ध्येयायं च चक्षुरमं च विधेया॥५॥ त्वं
 हिसरस्वत्पसिकलिका लेखशाशास्त्रमयी सुविशाले॥ द
 धती प्रतिभामतिशयतीक्ष्णं कवितामप्यतिशयरसज्ञ
 रसूक्ताम्॥६॥ योगनियोगे समागमगम्येश्रीघनजननी
 त्वं जयरम्पे॥ निलेखा त्वंगनाकारा विन्यसिकल्पल
 ताह्यसितारा॥७॥ परमाज्योतिर्मयि सुरसिद्धा विविध
 मनोरथनिबहावध॥ अद्यभावाद्भाविनिकल्पे